

چه عواملی در حماسه اقتصادی مؤثر هستند؟

شهرزاد پوران شیروانی
کارشناس گروه‌های درسی
ناحیه ۶

خلق هر حماسه مستلزم فراهم کردن شرایط و زمینه‌های لازم برای نبرد است و برای خلق حماسه اقتصادی نیز می‌بایست زمینه حماسه سازی در اقتصاد فراهم کرد. در این مقاله عوامل آسیب‌زا در اقتصاد ایران را بررسی می‌کند از این عوامل می‌توان به وابستگی اقتصاد به نفت، هماهنگ نبودن مراکز آموزشی با شاخص‌های جهاد اقتصادی، نبود آموزش همگانی به عموم مردم در قشرهای مختلف، سلیقه‌ای بودن تصمیمات خلق الساعه و بدون مطالعه، انحراف منابع مالی بخش‌های تولیدی به غیر تولیدی، وجود مدیریت غلط و غیرعالمانه، اجرای غلط هدفمندی یارانه نام برد. در ادامه استقلال اقتصادی تعریف می‌شود و عوامل مؤثر بر تحقق حماسه‌ی اقتصادی را بیان می‌کند. از جمله این عوامل ایجاد اشتغال، گسترش تولید، برنامه‌ریزی‌های بودجه، بهبود فضای کسب و کار، بهبود مناسبات بین‌المللی و اعمال تغییرات تدریجی در اقتصاد حاکم و در پایان به پرداخت یارانه‌های نقدی می‌پردازد.

واژگان کلیدی: حماسه اقتصادی، تحریم، تورم، استقلال اقتصادی، اشتغال، بازار سرمایه، نقدینگی، هدفمندی یارانه

مقدمه

حماسه در لغت به کاری افتخار آفرین گفته می‌شود که از سر شجاعت و بی‌باکی یا مهارت و ورزیدگی انجام می‌گیرد و کار حماسی به کاری دارای ویژگی‌های دلاورانه اطلاق می‌گردد. انتخاب کلمه حماسه به معنی صلابت، شدت، شجاعت و نمایش قدرت است در سالهای اخیر فشار دشمنان ایران به‌طور عمده اقتصادی و معیشتی بوده است و برای مقابله با آن مقام معظم رهبری سالهای اخیر را جهت مقابله با دشمنان و توجه مسئولان و کم کردن فشار بر اجتماع به سالهای توسعه اقتصادی تغییر دادند باید یقین و باور داشته باشیم انتخاب این نامها بر اساس حکمت، مصلحت و با تدبیر خاص انجام می‌گیرد.

محدودیت‌های تجاری اعمال شده، محدودیت‌های بانکی بین‌المللی، تحریم‌ها در سطوح مختلف بر نظام اقتصادی جامعه وارد شده و به‌طور کلی جنگ تمام‌عیار اقتصادی که بر ما وارد شده حقیقتی است غیر قابل کتمان اما این شرایط یک تهدید است و باید به فرصت تبدیل شود باید از گذشته عبرت گرفت و همانطور که جامعه اسلامی این قابلیت را بعد از انقلاب به اثبات رسانده و توانسته تهدیدهای زیادی را به فرصت تبدیل کند این مهم شدنی است اما توجه به این نکته نیز از اهمیت خاصی برخوردار است که تدابیر اتخاذ شده باید متناسب با یک برنامه استراتژیک باشد تا به مقاصد خود دست یابیم و این خود یک حماسه است.

در طول دهه اخیر، توجه به توسعه مناطق مختلف در اقتصاد ایران و اجرای سیاست مالی منطقه‌ای آن مورد توجه دولت بوده است. به طوری که این موضوع در برنامه ریزی‌های کشور، به ویژه در برنامه چهارم و پنجم توسعه مورد تأکید قرار گرفته است. زیرا برنامه ریزان و سیاست‌گذاران اقتصادی تلاش می‌کنند تا عدم تعادل‌های موجود را در شاخص‌های مهم کلان مناطق مختلف کشور کاهش دهند و بدین ترتیب، سرریز ناشی از آن موجب بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی مناطق مختلف کشور گردد.

در این مقاله سعی بر آن است که به بررسی عوامل مؤثر در اقتصاد کشورمان پرداخته شود و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد و به بررسی عوامل پیشبردی در اقتصاد ایران می پردازد.

مسئله و اهمیت موضوع

با توجه به اهداف سند چشم انداز ۲۰ ساله و نیازمندی کشور در موضوعات مختلف برنامه پنجم توسعه پیشرفت در اقتصاد امری ضروری است. مدیریت اقتصادی نیازمند تفکر دقیق و آسیب شناسی است، لذا اتحاد سیاست های تجاری و ارائه راه کار های اقتصادی و داشتن برنامه های منسجم و مشخص برای هدایت اقتصاد کشور بسیار ضروری است. بر همین اساس امسال همزمان با افزایش تحریم ها و مشکلات اقتصادی کشور حماسه اقتصادی به عنوان یک برنامه راهبردی در دستور کار مسئولین قرار گرفته است. در حال حاضر جمعیت کشور نسبت به اوایل انقلاب دو برابر شده در صورتی که وابستگی درآمد کشور به خارج از لحاظ نیاز ارزی ده برابر شده است. این در شرایطی است که ایران از لحاظ استقلال سیاسی در جهان تبدیل به یک الگو شده است. لذا اهمیت بررسی عواملی که در پیشبرد استقلال اقتصادی ایران در منطقه بیش از پیش احساس می گردد و در این زمینه اولین نکته این است که باید زمینه های حضور مردم فراهم شود هر کس به سهم خودش باید حاضر شود. فعالیت های اقتصادی را به گونه ای انجام دهد که در جمع آن حماسه اقتصادی را مانند فوران آتشفشان با یک قدرت عظیم انفجاری شاهد باشیم ان شاء..

مروری بر پژوهش های پیشین

گرانیکه اقتصاد سیاسی، رابطه دولت و بازار است. دولت از یک سو می کوشد تا در جهت رفاه مردم و جلوگیری از سود جویی، اقتصاد بازار را کنترل کند و از سوی دیگر بازار هم که مبتنی بر ساز و کار قیمت ها، رقابت ها و مزیت نسبی است می کوشد تا موانع و محدودیت های پیش روی خود را بردارد. در این جنگ و تقابل و تراحم، در حال حاضر کل ارزش بازار حدود یک پنجم تولید خالص داخلی کشور است. (هادوی، ۱۳۹۲)

در دیدگاه، نئو کلاسیک، با فرض اشتغال کامل و کارایی سازو کار نرخ بهره در حفظ تعادل بازار سرمایه فرض می شود که با افزایش مخارج دولت میزان بهره برای برگرداندن بازار سرمایه به تعادل، افزایش می یابد که این وضعیت، به کاهش سرمایه گذاری خصوصی می انجامد، به عبارت دیگر نئو کلاسیک ها، اثر برون رانی را می پذیرند. (بک، ۱۹۹۳، ووس، ۲۰۰۲، گانلی، ۲۰۰۳)

حسین، سلیمان و کامران (۲۰۰۹) رابطه بلند مدت بین سرمایه گذاری خصوصی و مخارج دولت را در پاکستان با استفاده از روش VECM در دوره ۱۹۷۵-۲۰۰۸ بررسی کرده اند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که مخارج دفاعی و مخارج مربوط به پرداخت اصل و فرع بدهی ها، اثر منفی بر سرمایه گذاری خصوصی دارند، ولی مخارج مربوط به زیرساخت ها بهداشت، آموزش و مخارج رفاه اجتماعی، رشد سرمایه گذاری خصوصی را تشویق می کنند.

مایکل پورتر^۲ (۱۹۹۰) رشد مستمر و ماندگاری یک کشور را در صحنه جهانی، به توانایی آن کشور در ایجاد محیطی برای خلق مزیت رقابتی توسط بنگاه های داخلی مرتبط می داند و بر نقش دولت ها در ایجاد چنین محیطی تأکید می کند.

کاندریلا، دلی و هال^۳ (۲۰۰۹) نا برابر های منطقه ای را در چین در دو دهه، مورد بررسی قرار دادند. به اعتقاد آنها، منشاء اصلی رشد نابرابری ها، عوامل ساختاری و بلند مدت نظیر کیفیت نیروی کار، ساختار صنایع و موقعیت های جغرافیایی مناطق است. علاوه بر این، تحریک استان ها به لحاظ نیروی کار، نمی تواند نابرابری های دستمزدی را به سمت تعادل و کاهش نابرابری سوق دهد.

بخش انرژی و نفت خود یک بخش اقتصادی است که توقف پروژه ها و فعالیت های آن نیز به نوبه ی خود رکورد اقتصادی را تشدید می کند و بسیاری از سازندگان تجهیزات و ارائه کنندگان خدمات به پروژه های نفتی و انرژی بیکار می شوند و این در حالی است که دولت های صنعتی طی ماه های اخیر میلیاردها دلار را صرف کمک یا سوبسید به صنایع بزرگ جهت جلوگیری از ورشکستگی و سقوط آن ها نموده اند. با توجه به نقش مهم جمهوری اسلامی

1- Beck, Voss, Ganelli

2- Porter, Micheal

3- Candearia, Daly, Hale

ایران به عنوان بنیانگذار و دومین تولید کننده نفت این سازمان، بدیهی است که مدیران و کارشناسان ذریبط، سیاست های اصولی مناسب زمان و شرایط فعلی را بررسی کنند. لذا ایران می تواند با فعال کردن دیپلماسی نفتی خود، از طریق ترغیب مهمی از اعضا اوپک، یک جناح واقع بین را برای پیگیری منافع حقیقی اعضا سامان دهد.

بی گمان اصلاح قیمت فرآورده های نفتی، کاری بنیادی است، زیرا هم می تواند راه را برای تبدیل الگوی مصرفی ناپایدار انرژی به الگوی پایدار هموار کند و هم می تواند در راستای تحول اقتصادی کشور قرار گیرد و بیشتر کارشناسان اقتصادی نیز اصل طرح را ضروری می دانند، هر چند همزمان درباره چگونگی اجرای آن نگرانی دارند و نسبت به موفقیت طرح کمابیش بدبین بوده اند و هنوز هم هستند.

اقتصاد کشور ما، با اتکای طولانی مدت به تک محصول پرنوسان نفت، نیازمند توسعه جهش در صادرات غیر نفتی و افزایش سهم آن از کل صادرات کشور است، که در این راه، ارتقاء کارایی و اثر بخش فرآیند صادرات و تسهیل و تسریع آن با استفاده از بازاریابی و بازار محوری بسیار ضروری به نظر می رسد. در چشم انداز جمهوری اسلامی ایران و برنامه های سوم و چهارم توسعه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی کشور نیز به این موضوع توجه زیادی شده و استراتژی جهش صادرات غیر نفتی و هم چنین به کار گیری بازاریابی و بازار محوری برای افزایش کارایی و اثر بخش فرآیند صادرات از مهم ترین برنامه ها و سیاست های کلی کشور در راستای افزایش سهم کشورمان از تجارت بین المللی اند. (چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۲؛ قانون برنامه سوم، ۱۳۷۹، لایحه برنامه چهارم، ۱۳۸۳)

عوامل آسیب زا در اقتصاد کشور

عوامل زیادی را می توان بر شمرد که به نوعی در آسیب رساندن به اقتصاد کشور مؤثرند از

جمله:

وابستگی مفرط اقتصاد کشور به نفت از یک طرف و کاهش درآمد های نفتی از سوی دیگر زمینه نا امن ساختن و آسیب پذیری اقتصادی کشور را فراهم آورده در این خصوص همه دولت ها و مجالس آرزو داشتند که بتواند با کاهش سهم نفت در اقتصاد کشور را اداره کنند این یک تهدید جدی برای اقتصاد کشور است باید به دنبال تدبیر بود و این را به یک فرصت طلایی تبدیل کرد. قطع یکباره وابستگی به نفت، بیشتر حالت شعاری دارد تا جنبه عملی، به نظر می رسد نظر رهبری هم این باشد که این وابستگی به تدریج قطع شود که خوشبختانه در بودجه سال ۹۲ این کاهش قابل مشاهده است. بسیاری از اسراف ها و ریخت و پاش ها در دستگاه های دولتی حاصل درآمدهایی است که در قبال آن زحمتی کشیده نشده و به تعبیر بعضی از اقتصاددانان باعث سواری مجانی در اقتصاد شده است. (هادوی، ۱۳۹۲)

در بررسی های انجام شده در شاخص های توسعه اقتصاد جهانی کشورهایی که نتوانسته اند بین تولید تجارت و دانشگاه رابطه ای هدفمند برقرار کنند همواره عقب مانده اند. دولت باید در کنار رسانه ملی، با برنامه ای ضربتی و با عزم و اراده جدی، آموزش در مدارس و دانشگاه ها را شروع کند و به تدوین کتاب های متناسب با شعار سالهای اخیر اقدام نماید. اصلاح الگوی مصرف، جهاد اقتصادی، تولید ملی و... که مقام معظم رهبری فرمودند می تواند بستری برای خلق این حماسه باشد. علاوه بر تدوین کتاب در آموزش و پرورش، سیاست های تشویقی برای معلمان در جهت وبلاگ نویسی، برگزاری دوره های ضمن خدمت، ارتباط مستمر والدین با مدرسه می تواند فضای عمومی آموزش و پرورش را در جهت حماسه اقتصادی سوق داد. در آموزش عالی هم که رکن مهمی در توسعه است، در قسمت دروس تکراری، کتابهایی درباره حماسه اقتصادی و شاخصه های آن ارائه کرد.

روحانیون و مبلغین دینی هم باید اولویت را به بحث های سبک زندگی اسلامی، الگوی مصرف در نهایت حماسه اقتصادی و سیاسی بدهند. (همان منبع)

یکی از آسیب های جدی که بر پیکره اقتصاد کشور سنگینی می کند تصمیمات خلق الساعه و بدون مطالعه و سلیقه ای می باشد که هزینه آزمایش خطای آن بسیار زیاد بوده و گاهی غیر قابل جبران است.

افزایش تورم در جامعه باعث شده فعالیت های سوادگرانه زیاد شده و اغلب سرمایه جامعه متوجه سفته بازی و روی آوردن به دارایی حقیقی، پول خارجی و طلا شده که برای جامعه مضر بوده و موجبات انحراف منابع مالی از بخش های تولیدی به غیر تولیدی شده و ظرفیت اقتصادی جامعه را کاهش داده بطوری که سرمایه گذاران به جای ساخت کارخانه، خرید وسایل و افزایش موجودی انبار که موجبات افزایش بالقوه کارایی اقتصادی را دنبال دارد به دیگر سرمایه گذاری ها روی آورده تا از کاهش ارزش دارایی خود جلوگیری کنند. التهابات در بازار ارز موجب شده است دلار ارزش مبادلاتی خود را از دست بدهد و تبدیل به یک کالای سرمایه ای شود که با توجه به ناتوانی در جهت عرضه به علت تحریم ها از سوی دیگر تقاضای فراوانی که در این بازار وجود دارد، توازن عرضه و تقاضا به هم خورده است و هرگاه این تعادل بر هم خورد، قیمت ها بالا می روند و به قیمت غیر واقعی می رسند. مدیریت غلط و غیر عالمانه اقتصادی یکی از مشکلات اصلی امروز کشور است. برای قرار گرفتن در مسیر صحیح، حل مشکل تورم مهم ترین موضوعی است که باید به سرعت در دستور کار قرار گیرد زیرا کاهش نرخ تورم به طور طبیعی مشکلات دیگر را برطرف خواهد کرد. یکی از راهکار های کاهش نرخ تورم، مقابله با هر گونه انبساط پولی است؛ یعنی هر کاری که موجب افزایش نقدینگی در سطح جامعه شود می تواند افزایش نرخ تورم و به دنبال آن بیکاری و ورشکستگی واحدهای

فراهم شود، بی شک حماسه خلق و برای همیشه ماندگار می شود. راز تحقق این حماسه تغییر فرهنگ غلطی است که وجوه گوناگون جامعه ریشه دوانده و به سبک زندگی تبدیل شده است. افراد کمی به اصلاح این وضعیت باور دارند و در مقابل، عده زیادی به این سبک خو گرفته‌اند و لذا برای خلق حماسه، جنگ باورها ضرورت می یابد. (هادوی، ۱۳۹۲)

در روز هایی که از سال ۹۲ گذشت کارشناسان و دست اندرکاران کشور هریک از دیدگاه خود به راه کارهای تحقق شعار امسال اشاره کردند و در این میان تداوم توجه به تولید ملی، حمایت از کارو سرمایه ایرانی از جمله مسائلی بود که مورد تأکید بسیاری قرار گرفت و به نوعی اشاره شد که خلق حماسه اقتصادی با حمایت از تولید ملی، کار و سرمایه ایرانی محقق می شود.

ایجاد اشتغال

خلق هر حماسه مستلزم فراهم کردن شرایط و زمینه های لازم برای نبرد است و برای خلق حماسه اقتصادی نیز می بایست زمینه حماسه سازی در اقتصاد را فراهم کرد. بدون شک یکی از مهم ترین موانع اقتصاد حماسی جهش در تولید ملی و رفع معضلات اقتصادی، همچون بیکاری و تورم است.

حسن کارمان نماینده مردم اصفهان، مهم ترین خروجی تحقق حماسه اقتصادی در سال ۹۲ را ایجاد اشتغال، تأمین معیشت مردم و بهبود اوضاع اقتصادی کشور می داند. میدان دادن به مردم برای ورود به عرصه های اقتصادی ارائه تسهیلات و رفع موانع کسب و کار مهم ترین وظایف مسئولان برای تحقق حماسه اقتصادی در سال جاری است.

گسترش تولید

مشارکت آحاد مردم و مسئولین در استقرار اقتصادی پویا، مقاومتی و همراه با افزایش تولید می تواند اقتصاد را به ثبات برساند. برای تحقق حماسه اقتصادی در سال ۹۲ نیازمند به کار گیری مدیران صادق، کارآمد، برنامه ریز و متعهد به نظام است. باید نگاه یارانه ای دولت به نگاه حمایت از تولید تغییر کند و از طریق به کار گیری ظرفیت های اقتصادی بیکار، تولید کننده و مصرف کننده مورد حمایت قرار گیرد. دولت باید سیستم اعتباری بانک ها را در راستای تولید، هماهنگ و مدیریت کند به عبارتی در مقابل تسهیلاتی که به سیستم تولیدی ارائه می کند مطالبه تولید بیشتری داشته باشد.

این سیاست همواره مورد تأکید مسئولین و به ویژه مقام معظم رهبری بوده است، اما آفت این سیاست این است که هرگاه از ورود کالای خارجی جلوگیری شود، کیفیت کالای داخلی پایین می آید و مصرف کننده از شبکه های غیر رسمی به نیاز های خود پاسخ می دهد. فعال کردن استاندارد، تعطیل کردن واحد های غیر کیفی، نظارت و بازرسی مستمر و سیاست های تشویقی قابل توجه می تواند کالاهای داخلی را رونق دهد و آن را قابل رقابت با کالاهای مشابه خارجی کند.

تولیدی را به همراه داشته باشد. تجدید نظر در شکل اجرای قانون هدفمندی یارانه ها می تواند گامی در راستای کاهش نقدینگی در سطح جامعه باشد. منشاء این مشکلات اقتصادی نیز سر درگمی ها، دخالت ها و سیاست های چند گانه ای است که اجرا می شود. متولیان امر باید مجموعه اهداف را بر اساس ظرفیت های اقتصادی تعریف کنند و سپس به تناسب آن اهداف، به اعمال سیاست بپردازند. وضعیت اقتصادی کشور دو مشکل عمده دارد که سبب شرایط رکورد توری شده و این مسئله روی بخش تولید اثر منفی گذاشته است و کارخانه ها با ظرفیت پایین کار می کنند. مجموع این دو عامل باعث شده تا مشکلات اقتصادی کشور افزایش پیدا کند. (عزتی، ۱۳۹۲)

واگرایی اقتصادی از عوامل منفی و آسیب زا است باید تلاش کرد برآیند عوامل اقتصادی مثبت شود و به اصطلاح هم گرایی اقتصادی ایجاد شود.

وجود تحریم ها و فضای سیاسی حاکم بر منطقه یکی دیگر از عوامل آسیب زا است اقتصاد و سیاست مکمل و متمم هم هستند. به عبارتی اقتصاد و سیاست دو روی یک سکه هستند. لذا مدیران باید جهانی بیندیشند و محلی عمل کنند برای مواجهه عقلایی و حساب شده با تهدید های گوناگون برنامه ریزی و تلاش کنند و با انجام مذاکرات منطقی و با حفظ حقوق ملت در جهت رفع تحریم برآیند.

استقلال اقتصادی چیست و چگونه ایجاد می شود؟

یک وزیر، نماینده مجلس یا رئیس جمهور باید ابتدا به الگوی اقتصادی در قانون اساسی اشراف داشته باشد که به طور کلی می توان آن را «استقلال اقتصادی» نامید. استقلال اقتصادی هم یک تعریف معلوم و مشخص دارد و آن این که برای مصرف کشورمان تولید داخلی داشته باشیم و این تولید هم به خارج وابسته نباشد. یعنی مجبور به فروش نفت خام برای واردات نیاز های مصرفی نباشیم. با سیاست های لیبرالی تحقق اهداف والای اقتصادی امکان پذیر نیست. ابزار اقتصادی هم مشخص است. این ابزار هم باید از لحاظ محتوایی با این اصول تطابق داده شود. ابزار اقتصادی مانند بودجه، بانک و وزارتخانه های مختلف و.. همه ابزار هستند. محتوای اصلی، تولید است که باید از هر طریقی مورد توجه قرار گیرد. این امر هم احتیاج به مدیریت اقتصادی و استفاده درست از ظرفیت های بخش نیازها باید از داخل تأمین شود و محققان و دانشگاهها هم در خدمت تولید قرار بگیرند.

مهم ترین عوامل مؤثر بر تحقق حماسه اقتصادی

به نظر می رسد دلیل نامگذاری امسال به حماسه اقتصادی و حماسه سیاسی، ضرورت انجام اقدامات غیر معمول است، و گر نه در کشور ما و سایر کشور ها هر ساله برنامه ریزی و قانون گذاری انجام می شود، اما وقتی پای حماسه به میان می آید، شجاعت، دلاوری و دلیری را ایجاد می کند و لذا باید کار متفاوتی صورت گیرد. اگر بستر مناسب

کسانی که دستی در تولید دارند می دانند بعضی از کالاها سرمایه ای که در جریان تولید به کار می روند، چون با شدت تقاضا مواجه نیستند در داخل تولید می شوند و از مشابه خارجی آن به مراتب ارزان تر و گاهی با کیفیت ترند. یک علت آن تقاضای محدود و علت دیگر آن تولید در بخش خصوصی است که با کمترین هزینه سعی دارد بیشترین منفعت را ببرد. همین شیوه را می توان درباره کالاهای پرمصرف نیز به کار گرفت.

برنامه ریزی های بودجه

در سال حماسه اقتصادی باید هم مردم و هم مسئولان به بحث قانون بودجه توجه کنند و برنامه ریزی ها برای بودجه بر اساس ملاک های تولید ملی، ایجاد امکانات و افزایش توانمندی های تولیدی، کاهش واردات و کاهش تکیه درآمد حاصل از نفت باشد ف در واقع باید با برنامه عملیاتی مناسب برای تعیین کردن جدیت و مسئولیت پذیری مسئولان اهداف مهمی چون صرفه جویی در هزینه ها، جلوگیری از اسراف و تبذیر که چه در قانون و چه در فرهنگ دینی، اسلامی و قرآنی بر آن تأکید شده است هم توسط مسئولان و هم توسط مردم صورت بگیرد.

بهبود فضای کسب و کار

بهبود فضای کسب و کار یکی از کلید واژه های مهم در مباحث اقتصاد کلان است و همواره مورد توجه صاحب نظران و اندیشمندان است. بهترین عنصری که برای بهبود فضای کسب و کار در شرایط کنونی لازم است امید و اعتماد سلب شده به مردم است.

تأثیر فضای کسب و کار مساعد بر افزایش جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی، ایجاد اشتغال و رشد تولید ناخالص داخلی مشهود است.

بهبود مناسبات بین المللی

اگر مناسبات بین المللی با حفظ مواضع، ارزش ها و اصولی که نظام و انقلاب به آن متکی است، بهبود و تحریم ها کاهش یابد یا لاقط متوقف شود، زمینه مناسبی نیز برای رشد اقتصادی و تسهیلاتی برای بقیه بخش ها فراهم خواهد کرد. همچنین انسجام در سیاست گذارهای پولی و ارزی و عمومی می تواند شرایط را بهتر از گذشته بهبود بخشد.

اعمال تغییرات تدریجی در اقتصاد حاکم

باید با اعمال تغییرات تدریجی رشد نقدینگی مدیریت شود و از ابزارهای درست برای اعمال تغییرات در اقتصاد استفاده شود. وقتی کلیت اقتصاد بر اساس تغییرات تدریجی حرکت نماید، این می تواند درباره زمانی بلند مدت به بهبود مؤلفه های اساسی اقتصاد منجر شود.

حجم بالای نقدینگی در جامعه که ناشی از نبود یک انضباط هزینه ای در بخش مالی است منجر به یک فضای ملتهب اقتصادی در جامعه می شود که شرایط موجی و سینوسی را به وجود می آورد که نمی تواند روی یک خط ثابت حرکت کند در نتیجه حتی توان برنامه ریزی کوتاه مدت را از فعالان اقتصادی می گیرد.

پرداخت یارانه نقدی

یکی از ایرادات اساسی برنامه اقتصادی دولت در سال های اخیر پرداخت یارانه نقدی است. اگر تحقیقی جامع در مورد دهک های پایین جامعه صورت گیرد، مشخص می شود که قدرت خرید در این طبقات تا چه اندازه کاهش پیدا کرده است. پرداخت یارانه ها معضل نقدینگی را به وجود آورد که هم اکنون آثارش را در قالب رکورد تورمی می بینیم زیرا بنگاه های کشور شرایط خوبی از نظر تولید مصرف اقتصادی ندارند و میزان رشد تورم هم بر اساس آمار های رسمی ظرف یک سال گذشته هر ماه بالاتر رفته است. این اتفاق به این دلیل رخ داده است که در اجرای ناقص هدفمندی یارانه ها، سهم بخش تولید پرداخت نشد. یعنی ناگهان هزینه تولید در کشور بالا رفت و با بالاتر رفتن هزینه های تولید در بنگاه ها و کارخانه ها دو اتفاق رخ داد ف قیمت تمام شده محصول آنها بالاتر رفت که نتیجه آن تورم در جامعه شد و از سوی دیگر بنگاه ها برای کاهش هزینه های خود مجبور به اخراج کارگران شدند که این مسئله نیز به تشدید رکورد منجر شد.

نتیجه گیری

سازمان ها و پژوهشگران مختلف، به بررسی و سنجش مفهوم رقابت پذیری در نظریه های مزیت و به ویژه مزیت رقابتی در جنبه های خرد و کلان پرداخته اند. مجمع جهانی اقتصاد، رقابت پذیری را توانایی اقتصادی ملی در رشد پایدار و حفظ استاندارد زندگی تعریف کرده است. تدوین شاخص برای رقابت پذیری بر اساس دیدگاه فوق توسط مجمع جهانی اقتصاد در قالب سه عامل برخورداری از نیازهای اساسی، کارایی و نوآوری، فرصتی را برای بررسی موقعیت ایران در جهان و بین کشور های منطقه جنوب غرب آسیا (مورد نظر چشم انداز بیست ساله) فراهم می کند.

همچنین جلوگیری از وابستگی مفرط اقتصاد کشور به نفت و تجدید نظر در برنامه ریزی مربوط به معاملات نفتی، همبستگی دولت و دانشگاه ها در جهت استفاده از اقتصاد نوین در پیکره ی اقتصاد کشور، جلوگیری از افزایش تورم و حمایت تولید و بخش سرمایه گذاری خصوصی و بهبود فضای کسب و کار، کنترل نقدینگی و بازنگری در اجرای هدفمند یارانه ها و در پایان بهبود مناسبات بین المللی با حفظ مواضع، ارزش ها و اصول حاکم بر انقلاب می تواند در بازسازی و پیشرفت اقتصاد کشور ایران مؤثر باشد.

منابع

۱. چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۲؛ قانون برنامه سوم، ۱۳۷۹، لایحه برنامه چهارم، ۱۳۸۳.
۲. عزتی، مرتضی، مقاله « تولید شرط ضروری در حماسه اقتصادی»، سروش هفتگی، سال سی و چهارم، شماره ۱۵۶۷، ص ۳۰، ۱۳۹۲.
۳. هادوی، اصغر، مقاله « باید و نباید های حماسه اقتصادی»، پاسدار اسلام، سال سی و دوم، شماره ۳۷۷-۳۷۸، ص ۴۲، اردیبهشت و خرداد ۱۳۹۲.
۴. مسرت، محسن، مجله سیاسی - اقتصادی، شماره ۲۹۱، ص ۵۹، بهار ۱۳۹۲.
5. Beck , E. (1993). The Ricardian Equivalence Proposition: Evidence from Foreign Exchange Markets. *Journal of International Money and Finance* , 12: 154-169.
6. Candelaria ,c.,Daly,M.& Hale.G. (2009).Persisten Regional Inequality in China. Federal Reserve Bank of San Fran Cisco.
7. Ganelli , Giovanni. (2003). useful Government spending , Direct crowding-out and Fiscal pdicy. *Journal of International money and Finance* ,22:87-103.
8. Hussain, A. Mohammad., Sulaiman. Akram and Kamran.lal.1 (2009). Effectiveness of Government Expenditure crowding-in or crowding-out:An Empirical Evidence in Pakistan. *European journal of Economics* ,16:136-142.
9. Porter , Micheal.E. (1990). The Competitive Advantage of nation.
- 10.Voss, M. (2002)Public and Private Investment in the united states and Canada. *Economic Modeling* , 19:641-664.